

Collegebericht

Weeknummer: 46

Datum vergadering	16-11-2022	Ambtenaar	H.J. Fokke
Zaaknummer	127333-2022	Telefoonnr.	06 1868 4524
Portefeuillehouder(s)	S.Y. Dinjens	E-mailadres	hfokke@velsen.nl
Bijlagen	2		

Onderwerp: RIVM depositieonderzoek IJmond voorjaar 2022

Geachte leden van de raad,

Inzicht verkrijgen in de (meerjarige) trends en ontwikkelingen in stofdepositie in de IJmond. Dat is het doel van een reeks depositieonderzoeken die door het RIVM in de IJmond worden uitgevoerd. Vandaag is het "Depositieonderzoek IJmond voorjaar 2022" van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) gepubliceerd.

De resultaten van het voorjaarsonderzoek 2022 laten zien dat er, net als in het najaar van 2020, op de meetlocaties in het IJmondgebied meer PAK en metalen in de veegmonsters zijn gemeten dan op de achtergrondlocaties. De gemeten deposities in Wijk aan Zee zijn nu lager dan in 2020, maar in Beverwijk juist hoger. Dat heeft onder meer te maken met verschillen in weersomstandigheden, vooral in de windrichting, tussen beide onderzoeksperioden. In de andere woongebieden is het beeld wisselend, dat wil zeggen, op sommige locaties en van sommige metalen is de depositie in dit onderzoek hoger dan in 2020 en van andere is die lager. De depositiewaarden van lood, zink en koper laten een afwijkend patroon zien ten opzichte van die van bijvoorbeeld ijzer, mangaan, vanadium en chroom. Met name de gemeten depositie van lood is in delen van de IJmond hoger dan de metingen in 2020. Het RIVM geeft aan dat de verschillen in meetwaarden tussen beide onderzoeksperioden ten dele ook het gevolg kunnen zijn van variaties in emissies uit de bronnen op het terrein van Tata Steel en andere bronnen in het gebied. Het RIVM kan dit niet nader specificeren. Daarnaast spelen andere factoren een rol, zoals de invloed van het terrein (duingebied) en neerslag op de verspreiding van (grof) stofdeeltjes.

Mede vanwege dit wisselende beeld en de genoemde onzekerheden kan het RIVM geen uitspraak doen over een af- of toename van de emissies van PAK en metalen als gevolg van de bedrijfsactiviteiten van Tata Steel sinds de metingen in 2020. Om vast te kunnen stellen of emissies substantieel afnemen, moeten de depositiemetingen over langere tijd meerdere malen worden herhaald (monitoren). Alleen voor ijzer zijn de depositie meetwaarden in het hele gebied lager, wat zou kunnen wijzen op een afname van de emissies van ijzeroxide en ijzer (poeder) uit bepaalde bronnen. De resultaten van dit onderzoek geven geen aanleiding de conclusies van de GGD uit het onderzoek van 2020 over de risico's voor de gezondheid te herzien.

Reductie van ongewenste deposities is wat de GGD betreft het belangrijkste om gezondheidsrisico's tegen te gaan. Naar aanleiding van het depositieonderzoek in 2020 gaf de GGD een advies om, zeker bij zichtbare stofdepositie, de handen regelmatig goed te wassen met water en zeep, en speeltoestellen en meubels in de tuin regelmatig schoon te maken. Dit om blootstelling aan ongewenste stoffen via hand-mondcontact te minimaliseren. Het huidige onderzoek onderstreept dat dit advies onverminderd relevant is voor de hele IJmond.

Het onderzoek en de begeleidende brief van het college van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten van de provincie Noord-Holland vindt u als bijlagen bij dit collegebericht. Via de [website](#)¹ van het RIVM kunt u een videotoeelichting op het rapport bekijken, en er wordt op korte termijn een informatiebijeenkomst voor inwoners georganiseerd.

Achtergrond onderzoek

Net als onze inwoners maken wij ons in de IJmond al langer zorgen over de impact van de activiteiten op het terrein van Tata Steel, andere industrie, scheep- en luchtvaart en wegverkeer op onze gezondheid. Dat is waarom we in 2020 als IJmondgemeenten samen met de provincie Noord-Holland opdracht gaven aan het RIVM om onafhankelijk gezondheidsonderzoek uit te voeren. Het gezondheidsonderzoek bestaat uit verschillende deelonderzoeken.

In het najaar van 2020 deed het RIVM in opdracht van de IJmondgemeenten en de provincie Noord-Holland [onderzoek](#)² naar de depositie (neergedaald stof) van PAK en metalen in de IJmond in de omgeving van Tata Steel. Op basis van de toen gemeten depositie is ook een risicobeoordeling gemaakt van de gezondheidsrisico's voor kinderen door blootstelling aan PAK en metalen in het neergedaalde stof via hand-mond-contact en via de huid. Uit de risicobeoordeling bleek dat de hoeveelheden PAK en lood dusdanig hoog waren dat dit ongewenst is voor de gezondheid.

[Vervolgonderzoek](#)³ van het RIVM leidde tot hun aanbeveling om gedurende enkele jaren de hoeveelheid depositie van PAK en metalen in de IJmond herhaaldelijk te meten (monitoren). De provincie en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat gaven in reactie hierop het RIVM de opdracht in het voor- en najaar van 2022 een herhaling van het depositieonderzoek uit 2020 uit te voeren. Het voorliggende onderzoek is het tweede in een reeks van depositieonderzoeken waarmee beoogd wordt (meerjarige) trends en ontwikkelingen in stofdepositie in de IJmond inzichtelijk te maken. Naar verwachting volgen begin 2023 de resultaten van het najaarsonderzoek 2022.

Meerjarig onderzoek nodig

Er is meerjarig onderzoek nodig om vast te stellen of er sprake is van een neerwaartse trend qua PAK en metalen in depositie van stoffen in de leefomgeving. Naast het depositieonderzoek vinden meerdere soorten metingen en onderzoeken plaats. Dat betreft zowel monitoring van de emissie (uitstoot) van Tata Steel, als monitoring van stoffen in de lucht in de leefomgeving rond Tata Steel in het luchtmeetnet IJmond (structurele monitoring van stoffen in de lucht).

Reactie colleges IJmondgemeenten

Voor de colleges van Beverwijk, Heemskerk en Velsen staat een gezondere leefomgeving voorop, Gezondheid op 1. Wij streven naar zo schoon mogelijke lucht om in te ademen, beperkte geluids- en geuroverlast en zo weinig mogelijk uitstoot van broeikasgassen. De industrie in de IJmond zorgt voor economische groei en werkgelegenheid. Tegelijkertijd zorgt de aanwezigheid van industrie ook voor

¹ <https://www.rivm.nl/tata-steel/depositiemetingen-ijmond>

² <https://www.rivm.nl/nieuws/stof-in-ijmond-bevat-veel-pak-en-metalen>

³ https://www.noord-holland.nl/Actueel/Archief/2022/Januari_2022/Aanzienlijk_deel_PAK_en_metalen_in_IJmond_afkomstig_van_terrein_Tata_Steel/RIVM_rapport_Onderzoek_naar_de_herkomst_van_neergedaald_stof_en_stoffen_in_de_lucht_in_de_IJmond_regio.pdf

vervuiling en hinder. Als overheden hebben wij de verantwoordelijkheid om de balans tussen de industrie en een gezonde leefomgeving goed te bewaken. Wij willen de luchtkwaliteit verbeteren en daarvoor is mede door de drie colleges al veel in gang gezet. Naar aanleiding van de uitkomsten van dit depositieonderzoek zijn de zorgen van onze colleges onverminderd groot.

Op basis van de resultaten van het huidige depositieonderzoek maken wij ons specifiek zorgen over de depositiewaarden van lood. In Wijk aan Zee zijn deze lager dan in 2020 maar nog steeds hoog, In Beverwijk en IJmuiden zijn deze waarden veel hoger dan in 2020. Dit is een opvallende uitkomst, die ook bij ons vragen oproept. We gaan hierover nader in gesprek.

Als colleges begrijpen we, net als Gedeputeerde Staten, dat de resultaten van dit onderzoek de vraag kan oproepen of de opgelegde maatregelen en uitgevoerde acties voldoende zijn en of er niet meer of andere maatregelen nodig zijn. Wij hoopten al effecten te zien in de stofdeposities door de maatregelen uit het Programma Tata Steel 2020-2050, het programma Gezondheid & Luchtkwaliteit en de Roadmap Plus van Tata Steel. Helaas is dat nog niet het geval.

Sinds de start van het [Programma Tata Steel 2020-2050](#)⁴ zijn door de provincie en de IJmondgemeenten acties uitgevoerd met het oog op vermindering van emissies vanaf het terrein van Tata Steel en verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving in de IJmond. Voor de zomer informeerden wij de gemeenteraden in de IJmond over de verschillende acties die lopen en de resultaten die zijn behaald. Daarbij constateerden we ook dat er nog veel inzet nodig is om de doelen van het Programma Tata Steel 2020-2050 te bereiken.

Na het verschijnen van het Depositieonderzoek 2020 is ook door Tata Steel een aantal emissiebeperkende maatregelen gerealiseerd. Niet alle maatregelen hebben een direct effect op de depositie van stof in de omgeving van het terrein van Tata Steel. Het depositieonderzoek richt zich op neergedaald stof, terwijl een groot deel van de gerealiseerde maatregelen ziet op gasvormige emissies die niet per definitie neerslaan in de omgeving van Tata Steel.

In de begeleidende brief van Gedeputeerde Staten bij het depositieonderzoek vindt u een overzicht van gerealiseerde en nog te realiseren maatregelen. De belangrijkste maatregelen die moeten leiden tot een daling van de stofdepositie worden in 2023 gerealiseerd. De verwachting is dat hiermee de komende anderhalf tot twee jaar aanzienlijke stappen kunnen worden gezet in de verlaging van de emissie in de omgeving van het Tata Steel terrein.

Stofdepositie blijven meten

In het najaar van 2022 zal het RIVM opnieuw metingen verrichten van de hoeveelheden PAK en metalen in neergedaald stof, op dezelfde locaties als in het voorjaar. Omdat de belangrijkste reductiemaatregelen nog moeten worden gerealiseerd zal het de vraag zijn of er dan wel al een uitspraak kan worden gedaan over een af- of toename van de deposities van PAK en metalen. Het RIVM beveelt aan om ook in de komende jaren de depositie herhaaldelijk te meten, zodat mogelijke trends zichtbaar worden. Dat kan bijdragen aan inzicht in het effect van de maatregelen die Tata Steel neemt. Als IJmondgemeenten nemen wij deze aanbeveling van het RIVM over en willen we over de uitwerking ervan nader in gesprek gaan met de provincie Noord-Holland, het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en het RIVM.

Gezondheid verankeren in beleid

De noodzaak voor actie op alle niveaus blijft onverminderd groot. Het is een verantwoordelijkheid van Tata Steel om te investeren in een gezondere leefomgeving rond het bedrijf en verduurzaming van het bedrijf. De resultaten van het depositieonderzoek laten nogmaals zien dat hier op korte termijn stappen

⁴ https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Gezonde_leefomgeving_Milieu/Projecten/Tata_Steel/Programma_Tata_Steel_2020_2050/Documenten/Programma_Tata_Steel_2020_2050_Samenwerken_aan_een_gezondere_en_veilige_IJmond.pdf

in moeten worden gezet om de stofdeposities te verminderen. Als lokale overheden blijven wij ons inzetten binnen de mogelijkheden die wij hebben. Zowel de provincie als de gemeenten spannen zich maximaal in binnen de huidige wetgeving voor luchtkwaliteit. Het is echter duidelijk dat we met alleen extra inzet op de huidige mogelijkheden binnen vergunningverlening, toezicht en handhaving niet de gezondere leefomgeving in de IJmond gaan bereiken zoals we die allemaal willen. Voor de verankering van gezondheid in het beleid is meer nodig. Juist ook op rijksniveau zijn er nadrukkelijk keuzes nodig. Keuzes die ervoor moeten zorgen dat op korte termijn een forse verbetering plaatsvindt in de kwaliteit van de leefomgeving in de IJmond, dat er werk wordt gemaakt van de transitie naar verduurzaming van de staalindustrie (de route naar groen staal) en dat de gezondheid van onze inwoners een volwaardige plaats krijgt. Minister Adriaansens van Economische Zaken heeft op 9 november 2022 aan de Tweede Kamer toegezegd dat de bescherming van de gezondheid van omwonenden deel uitmaakt van de maatwerkafspraken die zij met Tata Steel wil gaan maken. Dat is een eerste stap die wij van harte omarmen. Maar daarmee zijn we er nog niet, en daarom blijven wij aandacht vragen voor de verankering van gezondheid in het beleid.

Informatiebijeenkomst voor inwoners en IJmondiale raadsinformatiebijeenkomst

Wij vinden het belangrijk dat de inwoners en gemeenteraden van de IJmond een toelichting krijgen op de resultaten van het onderzoek. Daarom organiseren we samen met de provincie Noord-Holland op korte termijn een informatiebijeenkomst voor onze inwoners, met het RIVM en andere betrokken organisaties. Nadere informatie over waar en wanneer deze bijeenkomst zal plaatsvinden volgt zo snel mogelijk. Ook nemen de colleges van de drie IJmondgemeenten het initiatief om op korte termijn een IJmondiale raadsinformatiebijeenkomst te organiseren.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Velsen

Bijlagen:

- Depositieonderzoek IJmond voorjaar 2022, Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)
- Begeleidende brief van het college van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten van de provincie Noord-Holland